

Arap Harflerinin Kökeni

Doç. Dr. **Haluk BERKMEN**

Dünyada yazının ortaya çıkışı ve gelişimi ile ilgili 2 sayılı **Yazının Gelişimi** (1) başlıklı yazımda ilk yazı türünün resim yazısı (piktografik) olduğunu ve resim yazısının Orta Asya'da başladığını söyledim. Fakat Asya resim yazısı zamanla damga yazısına dönüşmüş ve ardından Logografik (sözcük yazısı), Hece yazısı ve nihayet Harf yazısı ortaya çıkmıştır.

Asya kıtasından dört bir yana dağılan ve yayılan Ön-Türkler Mezopotamya'da Sümer medeniyetini kurmuş ve Sümer dilinden bölgedeki diller ve yazılar etkilenmişlerdir. Zaten bölgede konuşulan dil grubuna Sami (Semitik) adı verilmiş olsa da aslında Afrika-Asya dil grubu olarak sınıflandırılmıştır. Bu dil grubundan birinci yazımda söz ettim (2). İlk harf yazısı gene Sümer çivi yazısının etkisiyle Ugarit şehrinde belirmiştir (3). Bir ticaret bölgesi olan doğu Akdeniz kıyılarında birçok şehir devleti belirmiş ve her biri kendine uygun bir abece geliştirmiştir. Bu abeceleri 39 sayılı **Finike Abecesi** başlıklı yazımda belirttim (4).

Arap yazısı ise bölgedeki harf yazılarından çok daha sonra, yaklaşık M.S. 200'lü yıllarda ortaya çıkmıştır. Görüntü olarak doğu Akdeniz harf yazılarına hiç benzememektedir. Tüm doğu Akdeniz yazılarının harfleri köşeli ve keskin görünüşlü iken, Arap harfleri daha akıcı ve köşesizdirler. Ancak bu bariz farka rağmen, dilciler ve bölgedeki yazıları inceleyen uzmanlar bu harflerin Finike harflerinden türediklerini iddia etmektedirler. Altta Finike, İbrani ve Arap harflerini görüyoruz. Dikkat ederseniz, Arap harfleri ne İbrani harflere ne de Finike harflerine benzemektedirler.

Okunuşu	Harf	Finike	İbrani	Arap	Okunuşu	Harf	Finike	İbrani	Arap
aleph	A/E	𐤀	א	ا	lamed	L	𐤁	ל	ل
beth	B	𐤁	ב	ب	mem	M	𐤂	מ	م
gimel	C	𐤂	ג	ج	nun	N	𐤃	נ	ن
daleth	D	𐤃	ד	د	samekh	S	𐤄	ס	س
he	H	𐤄	ה	ه	ayin	·	𐤅	א	ع
waw	W	𐤅	ו	و	pe	P	𐤆	פ	پ
zayin	Z	𐤆	ז	ز	sade	S	𐤇	צ	س
heth	H	𐤇	ח	ح	qoph	Q	𐤈	ק	ق
teth	T	𐤈	ט	ط	reš	R	𐤉	ר	ر
yod	Y	𐤉	י	ي	šin	S	𐤊	ש	ش
kaph	K	𐤊	כ	ك	taw	T	𐤋	ת	ت

Arap abecesine ilk dört harften oluşan bir sözcük olan **EBCED** denmektedir.

İslam dininde resim yapmak günah sayıldığından Arap harfleri ve yazısı farklı şekillerde yazılarak adeta resimleşmiştir. Altta üç farklı yazı stili görülüyor.

Sülüs yazı

Muhakkak yazı

Kûfi yazı

Fakat yazının kökeni nerededir? Hangi yazıdan etkilenmiştir? Bu konuyu araştırdığımda kökenin Finike yazısı olmadığını, kadim Mısır yazısı olduğunu keşfettim. Kadim Mısır yazısı Hiyeroglif yazı olarak bilinir. Anlamı da "kutsal harfler" demektir. Fakat bu resim yazısının basite indirgenmiş bir de harf abecesi vardı. Bu harflere **Hiyeratik** harfler denmiştir. Hiyeratik adı da "Hieros" (kutsal) sözünden türemiştir. Altta solda 24 harften oluşmuş Hiyeratik abecesi ve sağında bu abecedeki 12 harfin Arap harflerine olan benzediklerini görüyoruz. Elbette de benzerlik % 100 değildir. Zira Arap harflerini etkilemiş olan Aram abecesi de vardır. Zaten Arab/Arap adı da Aram adından sadece bir harfle ayrılmaktadır.

HİYERATİK ABECESİ

2	A	İ	H	ت	I	ا	Q
ل	B	د	T	م	M	ر	R
ع	G	ف	Y	ن	N	س	Ş
د	D	ك	KH	ا	Ā	چ	Ç
ه	H	ك	K	پ	P	ح	CH
و	W	ف	F	س	S	ع	C

HİYERATİK ARAP HİYERATİK ARAP

2	A	ا	ر	ر
ل	B	ب	ت	ت
ع	G	ج	س	ش
د	D	د	م	م
ه	KH	ك	ن	ن
و	W	و	پ	پ

Öyle anlaşılıyor ki Arap harflerinin kökeni hem Aram abecesi hem de kadim Mısır abecesidir. Aram (Aramayik) abecesini kaynak (4)'ün tablosunda görebilirsiniz.

Kaynaklar

- (1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/51.pdf>
- (2) <http://www.halukberkmen.net/pdf/5.pdf>
- (3) <http://www.halukberkmen.net/pdf/68.pdf>
- (4) <http://www.halukberkmen.net/pdf/196.pdf>